

СТАНОВИЩЕ

от доц. Теодора Николаева Евтимова, д.оз.
Катедра „Здравни грижи“, Филиал Шумен
Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“- Варна
на дисертационен труд на тема:
**„ Фактори, влияещи върху избора на бременните жени за елективно
родоразрешение. “**
на Полина Иванова Драгнева
за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“
Област на висшето образование: 7. Здравеопазване и спорт
Професионално направление 7.4.Обществено здраве
Специалност: „Управление на здравни грижи“

Данни за процедурата

Настоящото становище представям в качеството си на член на научно жури, определено със Заповед № Р-109-555/14.12.2023г. на Ректора на Медицински университет – Варна във връзка със защита на дисертационен труд на Полина Иванова Драгнева за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“.

Със Заповед № Р-109-250/01.08.2019 г. на Ректора на Медицински университет – Варна. Полина Драгнева е зачислена като докторант в редовна форма на обучение в докторска програма „Управление на здравни грижи“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве. Научен ръководител е доц. Диана Димитрова, д.пс. Предвид решение от заседание на Катедрен съвет на катедра „Здравни грижи“, Филиал Сливен относно готовност за публична защита и определяне на състав на научно жури, Полина Драгнева е отчислена с право на защита със Заповед № Р-109-417/03.10.2023г. на Ректора на Медицински университет – Варна. Представени са протоколи за успешно положени изпити за покриване на докторски минимум по специалност „Управление на здравните грижи“ и владеене на чужд език ниво В1.

Биографични данни за докторанта

Полина Иванова Драгнева завършва базовото си медицинско образование в Тракийски университет – Стара Загора с ОКС „бакалавър“ през 2015 година, специалност „Акушерка“. През 2019 година придобива образователна квалификационна степен „магистър“ по специалност „Управление на здравни грижи“ в Тракийски университет – Стара Загора. Започва своята професионална дейност през 2016г. като акушерка в АГО към МБАЛ „Д-р Иван Селимински“, гр. Сливен. От месец март 2023г. е назначена на длъжност „асистент, висше училище“ във Филиал Сливен към МУ – Варна.

В катедра „Здравни грижи“ във Филиал Сливен провежда упражнения по дисциплини, формиращи професионални теоретични знания и практически акушерски умения, клинична практика и преддипломен стаж на студенти от специалност „Акушерка“.

Обща характеристика на дисертационният труд

Дисертационният труд, представен от Полина Драгнева е разработен в обем от 129 страници, със стандартната за професионалното направление структура, включваща четири глави (Литературен обзор, Методология на дисертационния труд, Резултати и обсъждане, Изводи, приноси и препоръки), публикации, свързани с дисертационния труд и използвана литература. Представената научна разработка е онагледена с 48 фигури, 47 таблици и 4 приложения. В приложенията не са включени анкетни карти на респондентите. Библиографската справка включва 242 литературни източника, от които 56 на кирилица, 181 на латиница и 5 интернет източника.

Оценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Докторантката е насочила своя научен интерес към разработван, но актуален проблем, свързан със социалните и психо-емоционалните фактори, влияещи върху избора на бременните жени за елективно оперативно родоразрешение.

Литературният обзор представя в ретроспективен план историята на оперативното раждане. Разгледани са основните рискови фактори и последици свързани с оперативното родоразрешение, както за майката, така и за здравето и развитието на детето. В емоционален план цезаровото сечение се асоциира с увеличена честота на послеродовите депресивни състояния, затруднения при кърменето и трудно установяване на връзката майка-бебе. Епидемиологията на оперативното родоразрешение в някои държави от ЕС (Франция, Германия, Великобритания, Испания и Гърция), САЩ и Канада налагат извода, че цезаризмът е световна тенденция, която се следва и в българската акушеро-гинекологична практика.

В заключителната част на литературният обзор са направени изводи, формулирани в 4 направления:

- зачестяват случаите, в които секцио се извършва по желание (на бременната), без да са налице медицински показания за това.
- страхът от раждането, от болката, от възможните усложнения (за майката и бебето) са от съществено значение за увеличаване на броя на елективното родоразрешение.
- нарастващият брой на оперативните раждания води след себе си и повторно ресекцио без медицински показания.
- липсата на надеждна, научна и навреме предоставен информация на жените повишава вероятността те да изберат елективно оперативно раждане.

В глава втора е представена методика на научното изследване. Основната цел на дисертационния труд е да се проучат, анализират и обобщят факторите (информираност, нагласи, психо-емоционални и социални), влияещи върху избора на бременните жени в България за елективно родоразрешение. Поставените са 6 задачи и са формулирани 4 работни хипотези.

Направеното проучване е сред три групи респонденти: – **бременни жени**, (n = 100), **акушерки** (n = 50) и **студенти** (n = 51).

За двете групи респонденти (акушерки и студенти от специалност „Акушерка“) е използвана една и съща анкетна карта от 13 въпроса, което прави научното изследване недостатъчно задълбочено. В табличен вид са описани етапите на проучването с определени дейности, инструментариум, място и обхват. Прави впечатление краткият период (03.05. 2022 – 28.06. 2022г.) през който е проведено проучването на трите групи респонденти (n = 201).

В глава трета са представени резултати и анализ от собствено социологическо проучване.

Демографската характеристика на трите анкетирани групи е свързана с възрастта, образованието, местоработата и местоживееене.

Чрез извършен Chi-Square test за проверка на изследваните величини е установена връзка между поредността на бременността и предпочитанията за елективно раждане. Сред жените заявили желание да родят per vias naturales най-голям е дялът на първораждащите: предпочитат да родят по естествен път (53%), докато при второраждащите този дял спада на 29%.

Представен е сравнителен анализ на мнението на трите групи анкетирани (бременни, акушерки и студенти) относно факторите, които влияят върху избора за елективно родоразрешение. Респондентите се обединяват около основната причина, а именно страхът от болката (44% : 36% : 45%) .

За бременните елективното секцио е по-бързо и лесно (14%) . Този резултат може да се разглежда в контекста на липсваща и неблагоприятна информация за риска от оперативно родоразрешение и мнението, че бързото и лесно раждане е гаранция за качеството на акушерската грижа.

Бременните споделят мнението, че днес раждането със секцио е модерен тренд (10%) или подражание на приятелки (7%).

У нас няма проучвания, които да изследват мнението и поведението на акушер-гинеколозите относно причините за елективно оперативно родоразрешение. Още повече, че такъв регламент няма в медицински стандарт по „Акушерство и гинекология“.

Направен е сравнителен анализ на подходите за намаляване на оперативното родоразрешение. Информираността (курсове за бременни, информационни кампании) относно методите на раждане, усложненията и оценка на риска се явява основен фактор за решаване на разглеждания проблем. Психо-физическата подготовка за раждането в Женска консултация е дейност в която здравните професионалисти имат професионални компетенции.

Като принос с практико-приложен характер от докторантката е разработен **модул за обучение на бременни жени** в рамките на курсове за бременни, който няма в дисертационния труд теоретично обяснение, детайлизиране на акушерските дейности и идентифициране ролята на акушерката.

Не всички изводи са релевантни на целта и поставените от изследователя задачи. За значими приемам следните:

- Страхът от болката е основна причина за искане на елективно родоразрешение

(най-високи нива на страх има при най-младите бременни с основно образование, бременни за първи път);

- В нашето проучване бе установена връзка между поредността на бременността и предпочитанията за елективно раждане. Тази връзка е най-силна при първа бременност и първо раждане.
- Жените с по-ниска степен на информираност относно елективното родоразрешение са с основно образование, във възрастова група 18-24г., на които предстоящото раждане е първо;
- 91% от бременните смятат, че трябва да бъдат информирани относно опасностите, свързани със СЦ от екипите в родилното отделение;

В дисертационният труд резултатите са онагледени с фигури и таблици, съдържащи идентична информация (напр. фиг.9/ фиг.10 - табл. 6; фиг. 15 - табл. 9 /табл.10; фиг.18 –табл.15; фиг. 20 – табл.17; фиг.30 – табл. 41)

Във връзка с дисертационния труд докторантката е представила 5 публикации на които е единствен автор. Всички публикации са свързани с разглежданите в дисертационният труд теми.

Авторефератът по структура и съдържание отговаря на изисквания на Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна.

Заключение

Представеният дисертационен труд „Фактори, влияещи върху избора на бременните жени за елективно родоразрешение“ отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“.

Гореизложеното ми дава основание да дам положителна оценка на представения дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на Полина Иванова Драгнева по специалност „Управление на здравни грижи“, област на висшето образование 7.Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4.Обществено здраве.

24.01.2024г.

Изготвил становището:

Доц. Теодора Евтимова, д.оз.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679